

De kriminelle sindssyges Anbringelse i Sverrig.

Af Christian Geill.

Spørgsmaalet om de kriminelle sindssyges Anbringelse har i de sidste Aar staaet paa Dagsordenen i Sverrig og har bl. a. givet Anledning til et Par Diskussioner i den psykiatriske Forening (8. Juni 1907 og 12. Juni 1908). Paa det første af disse Møder holdt *Olof Kinberg* et Foredrag »Om Behandlingen af kriminelle sindssyge«, hvori han giver en særdeles god Oversigt over de forskellige Synspunkter, der har gjort og kan gøre sig gældende paa dette Omraade.

K. regner til kriminelle sindssyge: *forbryderske sindssyge* (Individer, som har begaaet forbryderske Handlinger efter Sindssygdommens Udbrud), *sindssyge Forbrydere* (Forbrydere, som er blevne sindssyge efter Begaelsen af en endnu ikke præskriberet eller straffet Forbrydelse, altsaa før den retslige Procedures Begyndelse, medens Sagen staaer paa eller under Strafafsoningen), *sindssyge, som før Sygdommens Begyndelse har begaaet en Forbrydelse*, for hvilken de eventuelt har lidt Straf, og endelig de saakaldte *farlige sindssyge* (som uden at tilhøre nogen af de nævnte Kategorier viser antisociale Tendenser). Derimod regner K. ikke hertil de kriminelle Undermaalere. Uagtet der savnes en paalidelig Statistik, kan det dog med Sikkerhed siges, at de kriminelle sindssyges Antal er steget i de sidste Aartier og yderligere vil komme til at stige som Følge af Psykia-

triens stadige Udvikling, den større Opmærksomhed, man skænker Undersøgelserfangerne, og Fængselslægerne's forøgede Sagkundskab.

Efter at K. har nævnt den fra psykiatrisk Side fremsatte rent teoretiske Paastand, at der overhovedet ingen sindssyge Forbrydere findes, fordi en Forbryder ophører med at være Forbryder i det Øjeblik, han bliver sindssyg, samt *Bleulers* og *Aschaffenburgs* gunstige Erfaringer om de kriminelle sindssyge, gennemgaar han Indvendingerne mod de kriminelle sindssyges Ophold i de almindelige Sindssygeanstalter. Det krænkende for de ikke kriminelle sindssyge ved at forplejes sammen med kriminelle, synes at gøre et større Indtryk paa den store Almenhed end paa de sindssyge selv. Af større Betydning er den Omstændighed, at Individder med udprægede antisociale Tendenser vanskeliggør Behandlingen i Sindssygeanstalten. Paa Grund af deres Farlighed, kan de trods deres relative Klarhed og rolige Adfærd ikke forplejes paa de gode Afdelinger, men er henvist til de mindre gode, lukkede Afdelinger, hvor de ikke kan beskæftiges med andet end Husgerning. De urolige Patienter bringer dem i en irriteret Sindsstemning, og deres Aktivitet, som ikke kan mættes gennem systematisk Arbejde, giver sig Udslag i Undvigelseslyst, Skadelyst og Ophidselse af Medpatienterne. En enkelt Patient af denne Art kan ved sin Løgnagtighed, Intrigener og Lyst til at gøre Fortræd ødelægge en hel Afdeling. Endelig fremhæves det, at den almindelige Retssikkerhed ikke tilfredsstilles ved de kriminelle sindssyges Ophold i en almindelig Sindssygeanstalt, som ikke kan fremskaffe tilstrækkelig betryggende Garantier for deres Uskadelliggørelse. *Moeli* (Dalldorf) har paavist, at af de ikke straffede Patienter undveg 1,9 %, af de mindre Ejendomsforbrydere 5,8 %, men af de vanemæssige Indbrudstyre 33,7 %. At der i Løbet af 3 Aar ingen Undvigelser fandt Sted fra det store engelske Kriminalasyl Broadmoor med sine 7—800 Patienter, synes unægtelig, hvad Retssikkerheden angaar, at tale for de kriminelle sindssyges Ophold i et Kriminalasyl og mod deres Ophold i en almindelig Sindssygeanstalt.

Af Hensyn til de nævnte Forhold mener K., at der maa træffes særlige Foranstaltninger ligeoverfor de kriminelle sindssyge, idet han dog selvfølgelig hævder, at det ingenlunde er alle disse, som det er uheldigt at forpleje i en alm. Sindssygeanstalt. Det store Flertals Optræden i Sindssygeanstalten er ikke anderledes end andre sindssyges. Det, at et Individ har begaaet en i Rettens Øjne strafbar Handling, kan, naar vedkommende ikke er nogen virkelig Forbrydernatur, ikke være bestemmende for hans psykiatriske Behandling. Desuden ses det jo, at udtalte antisociale Tendenser forekommer hos ikke straffede. Det maa dog slaaes fast, at visse Kategorier af kriminelle sindssyge ikke uden betydelige Ulemper saavel for sig selv som for Medpatienter og Opsynspersonale, paa den anden Side heller ikke uden Fare for den offentlige Sikkerhed, kan forplejes i de almindelige Sindssygeanstalter.

Naar Spørgsmaalet da bliver, paa hvilken Maade man skal forpleje de for den almindelige Sindssygepleje uheldige kriminelle Elementer, maa man overveje de i Litteraturen foreslaaede og praktisk prøvede Metoder, der alle gaa ud paa Indrettelsen af Specialafdelinger enten som 1) selvstændigt Hospital (Broadmoortypen), 2) Annex til Fængsel (Moabit i Berlin, Breslau, Halle, Köln, Münster etc.) eller 3) Annex til Sindssygeanstalt (Düren, Herzberge, Dalldorf, Neu Ruppin, Colditz, Växiö etc.) Broadmoortypen anvendes i England, Amerika, Norge og Italien. Kriminalasylet i Trondhjem, der aabnedes 1906, optager Strafarbejdsfanger, som erklæres sindssyge, og andre mandlige sindssyge, som har begaaet lovstridige Handlinger, og som er saa moralsk degenererede eller saa samfundsfarlige, at de ikke anses for egnede til Behandling i en alm. Sindssygeanstalt. Af de 25 Straffanger, som behandlede i Asylet i de første 10 Aar, kunde dog efter *Evensens* Angivelse 14 uden Vanskelighed forplejes i en alm. Sindssygeanstalt. I Tyskland anvendes baade Annex til Strafanstalt og til Sindssygeanstalt. Af den første Kategori findes 6, af hvilket det ældste er Waldheim i

Kgr. Sachsen. En Særstilling indtager »Plejeanstalten for sindssyge Mænd« i Tapiau (Østpreussen), idet den er en Mellemting mellem et Fængsels- og et Sindssygeanstaltsannex. Den har vel fælles Administration med Korrektionsanstalten, men fungerer ellers helt og holdent upaavirket af denne, idet den er bestemt til at fri de to østpreussiske Anstalter Allenberg og Kortau for deres mest forstyrrende og besværlige Patienter, og efter Reglementet optager samfundsfarlige, uhelbredelige, mandlige sindssyge. Indikationen for Optagelsen bestemmes udelukkende af Patienternes psykiske Tilstand og Samfundsfarlighed, uden at formelt-juridiske Hensyn spiller nogen Rolle; Patienterne er da dels sindssyge Forbrydere, dels forbryderske sindssyge og dels farlige sindssyge. Ikke uden Interesse er den Erfaring, man her har gjort, nemlig at Anstalten har fundet det fordelagtigst at beholde ufarlige Kriminalpatienter og befri sig for farlige sindssyge, som ikke tilhører Kriminalpatienternes Kategori. Interesse har ogsaa den Omstændighed, at man i Frankrig i 1906 har ophævet det gamle Kriminalasyl i Gaillon og for kort Tid siden aabnet en Afdeling for farlige sindssyge ved Sindssygeanstalten Villejuif nær Paris.

Førend K. gaar over til en Kritik af de enkelte Systemer fastslaar han, at, for at et Behandlingssystem skal kunne ansees for tilfredsstillende, maa det muliggøre en Gruppering og individuel Behandling af de syge efter rent psykiatriske Indikationer. Derfor maa Anstaltens Beskaffenhed, de ydre Plejevilkkaar, Indlæggelses- og Udskrivningsbestemmelserne etc. være saaledes, at det er muligt at behandle hver Patient, som hans Tilstand kræver det. Dette kan imidlertid ikke ske gennem Indrettelsen af Specialanstalter for visse Kategorier af sindssyge. Dog maa Omsorgen for de kriminelle sindssyge ikke ske saaledes, at Sindssygeanstalterne kompromitterer deres møjsommeligt erhvervede Stilling som Hospitaler, og alene af den Grund bør Begrebet kriminelle sindssyge aldrig komme til ogsaa at omfatte de kriminelle Undermaalere.

De selvstændige Kriminalasylter synes, naar de er meget store, at have den Fordel, at Patienterne kan fordeles paa hensigtsmæssig Maade og forplejes saaledes, at hver enkelt kommer paa den Afdeling, hvor han hører hjemme. Derfor hører man herfra forholdsvis lidt om Komplotstiftelse og Undvigelse. Det høje Isoleringstal fra Broadmoor synes dog at tyde paa, at der ogsaa i disse Anstalter er visse Ulemper. Nogen Vanskelighed fremkommer ogsaa derved, at det vel er muligt at udskrive de ufarlige forbryderske sindssyge, men ikke de sindssyge Forbrydere til Behandling i en almindelig Sindssygeanstalt, skont der dog mellem disse findes mange ufarlige Individier. Paa den anden Side vilde det være ret umuligt at overflytte alle de ufarlige sindssyge fra Kriminalasylet til en almindelig Sindssygeanstalt, da det vilde være forbunden med uovervindelige Vanskeligheder at forpleje et stort Lands allerfarligste Kriminalpatienter og huse dem i én Anstalt. En Ulempe er det desuden, at et Kriminalasyl ikke kan huse de farlige ikke kriminelle sindssyge. Endelig skaber Kriminalasylinstitutionen en Slags »anden Klasse« i Sindssygeanstaltsvæsenet, og Opholdet dér sætter et moralsk Stempel paa Patienten, der ofte kan være skadeligt for hans psykiske Tilstand. Ikke mindst gælder dette, hvor Sindssygdommen har et periodisk Forløb, og den syge i de gode Perioder, hvis han havde været i en alm. Sindssygeanstalt, kunde have været forplejet paa en god, rolig Afdeling.

Med Hensyn til Hensigtsmæssigheden af Sindssygeanstaltsannexerne af Düren-Typen haves der en Del Erfaringer fra Tyskland at bygge paa. Samlingen af en stor Mængde yderst farlige sindssyge har her nødvendiggjort excessive Sikkerhedsforanstaltninger, som gør, at disse Anstalter mere kommer til at ligne Fængsler end Hospitaler. At der Gang paa Gang i disse Annexer har været Revolter og Attentater, som har kostet Opsyn og Læger Livet, tyder paa, at de maa ansees for meget uheldige. Og de Fordele, der skulde fremkomme ved Tilknytningen til Sindssygeanstalten

derved, at farlige ikke kriminelle sindssyge kunde overflyttes fra Anstalten til Annexet og ufarlige kriminelle sindssyge fra Annexet til Sindssygeanstalten, hvor de kunde nyde Fordelene ved dennes fri Behandlingsmaade, falder bort ved at Annexet betragtes som en selvstændig Anstalt med særlige Formaliteter ved Indlæggelsen og Udskrivningen. Skal Annexer til Sindssygeanstalter gøre Nytte ved Behandlingen af kriminelle sindssyge, maa de forandres saaledes, at de kan modtage farlige sindssyge, hvad enten de er Kriminalpatienter eller ej; de maa endvidere udgøre en Afdeling blandt en Anstalts øvrige Afdelinger uden administrativ Selvstændighed og uden særskilt Benævnelse, saa at Kriminalpatienter ligesom andre sindssyge kan forplejes paa den Afdeling, som Anstaltens Overlæge finder mest passende for deres psykiske Tilstand. Desuden maa de bygges betydeligt mindre, saa at ikke et stort Antal farlige Individuer føres sammen paa den samme Afdeling. Endelig maa de indrettes saaledes, at Patienterne kan sysselsættes med hensigtsmæssigt Arbejde. De Pavilloner, der er byggede for farlige sindssyge ved Villejuif, er beregnede paa 10 Patienter i hver Afdeling og har 5 Værksteder til 2 Patienter hver. Det synes imidlertid tvivlsomt, om det er rigtigt at samle saadanne Pavilloner i større Antal i en eneste Sindssygeanstalt. Det maa ansees for mere heldigt, at hver større Sindssygeanstalt har én Pavillon for farlige Patienter med et Antal Pladser, som svarer til Anstaltens Behov.

Med Hensyn til den tredje Form for Kriminalasyl, *Strafanstaltsannexe*, haves der fra Tyskland fleraarige og i det hele gunstige Erfaringer. Alene i Preussen oprettedes 1899—01 5 saadanne Anstalter (Breslau, Köln, Münster, Halle og Gaudenz). Det er dog tvivlsomt, om det er praktisk, saaledes som *Näcke* foreslaar, at gøre disse Afdelinger saa store, at de kan rumme 100—150 Patienter — hvorved de bedre kan svare til Kravene om en individuel Behandling — og lade dem huse de sindssyge Fanger lige til Straffetidens Udløb eller endog længere. Thi derved vil der

let i Afdelingen opsummeres et saa stort Antal farlige Individer, at der vil indtræde de samme Ulemper som i de store Sindssygeanstaltsannexer. Og Fængselsannexerne vil dog aldrig kunne tjene til at befri de alm. Sindssygeanstalter fra de farlige ikke straffede sindssyge. Strafanstaltannexet bør være Oplagelses- og Observationsafdeling for sindssyge eller for Sindssygdom mistænkte Fanger. Er Sygdommen af en saadan Art, at man kan vente snarlig Helbredelse, bør Fangen blive i Annexet, er den derimod kronisk eller uhelbredelig, bør som Regel Overflyttelse til en alm. Sindssygeanstalt snarest ske. Dog er det et Spørgsmaal, om ikke farlige kroniske sindssyge bør kunne forblive i Annexet til Straffetidens Udløb.

K. slutter sit Foredrag med følgende Konklusioner: De kriminelle sindssyge bør behandles efter almindelige psykiatriske Principper. Derfor bør der ved en eller flere større Strafanstalter findes en Sindssygeafdeling under Ledelse af Læger med god retspsykiatrisk Uddannelse. Lægen bør være helt selvstændig i alle Spørgsmaal, som angaar Fangernes Helbredstilstand. Sindssygeafdelingen skal tjene til Oplagelses- og Observationsafdeling for Undersøgelses- og Straffanger. De Fanger, som lider af kronisk og uhelbredelig Sindssygdom skal overføres til Sindssygeanstalt. De, som lider af akut Sygdom skal kunne beholdes i Fængslets Sindssygeafdeling, særlig hvis de kan antages at ville blive helbredede inden Straffetidens Udløb. Efter Straffetidens Udløb maa ingen Patient blive i Fængselsannexet. Den Tid, en Fange forplejes i en Sindssygeanstalt fraregnes Straffetiden. Ved større Sindssygeanstalter indrettes i Forhold til Behovet mindre Afdelinger for særlig farlige Patienter, hvad enten de er Kriminalpatienter eller ej. Det store Flertal af kriminelle sindssyge kan, eftersom de fra et Anstaltssynspunkt set er ufarlige, plejes i almindelige Sindssygeanstaltsafdelinger.

I Henhold til *Kinbergs* Forslag og efter *Petréns* Foredrag om »Trangen til Fængselshospital« besluttede den psy-

kiatriske Forening at afsende en Skrivelse til Fængselsbestyrelsen med Krav paa Indretningen af Fængselsannexer. Og paa Foreningens næste Aarsmøde indledede *Einar Lauritzen* en Diskussion om »Farlige sindssyges Pleje i vort Land«.

L. hævder, at de reelt farlige sindssyge ikke falder sammen med de officielt farlige, hvilke sidste kun for en Del er Kriminalpatienter i egentlig Forstand, nemlig Undersøgelingsfanger (inkl. Observationspatienter), Straffanger og for utilregnelige erklærede. Hvad Kriminalpatienternes retslige Særstilling angaar, da paatager Staten sig deres Forvaring under Undersøgelings- og Straffetiden eller — for de utilregnelige erklæredes Vedkommende — paa ubestemt Tid for at forhindre, at de skal blive farlige for den offentlige Sikkerhed. Hvor Staten — som i Sverrig — varetager Sindssygevæsenet, har den en vis Pligt til at forpleje de sindssyge Undersøgelings- og Straffanger i sine Anstalter og til at overtage Garantien for, at de ikke unddrager sig den ventede eller idømte Straf. Paa Grund af den Omstændighed, at mange af disse Fanger sikkert har været sindssyge allerede ved Forbrydelsens Begaaelse, har den almindelige Sindssygepleje en særlig Anledning til at se bort fra formelle Betæneligheder og overtage Forsorgen. Ialfald bør ved Straffetidens Udløb sindssyge Fanger overføres til Hospital.

Ved for utilregnelige erklærede falder det formelle Retskrav i Hovedsagen sammen med et af Grundprincipperne for al Sindssygepleje, nemlig at forhindre skadelige Handlinger fra den syges Side. Visse Garantier med Hensyn til Udskrivningen af de for utilregnelige erklærede er nødvendige, men det synes ønskeligt, at de alle — samfundsfarlige eller ej — strax foreløbig indlægges i Hospital.

Den almindelige Sindssygepleje bør som hidtil paatage sig Plejen af Kriminalpatienter og indrette sig saaledes, at den paa tilfredsstillende Maade kan opfylde de med denne Pleje forbundne særskilte Retskrav. Kriminalpatienter som saadanne bør ikke indtage nogen Særstilling ved Spørgsmaa-

let om praktiske Sikkerhedsforanstaltninger. Vanskelighederne ved Pleje og Bevogtning ytrer sig kun hos en Del af disse Patienter og netop paa samme Maade som hos andre syge. En Sammenføring i særskilt Anstalt eller Afdeling er i og for sig urigtig og upraktisk. Kriminalpatienter bør ikke uden Nytte brændemærkes, og det bliver de, naar de hører til en Specialanstalt, hvor meget man end formelt og praktisk søger at hindre det. I Växiö Kriminalafdeling forplejes kun utilregnelig erklærede; 70 % af dem har aldrig været straffede; kun 13 % er egentlige Recidivister i Forbrydelse. Afdelingen er frit beliggende, tiltalende og fuldt sygehushmæssig indrettet; der findes ingen Gitter og ingen Mure. Alle Former af fri Behandling anvendes; Benævnelsen »Kriminalafdeling« bruges aldrig, kun »Annex«. Og dog er der over Afdelingen et Skær af Fængsel, som virker stærkt saavel paa Patienterne som navnlig paa deres Familie. Det praktiske Resultat er saaledes: Kun 8—10 % af Patienterne kan betragtes som særlig farlige paa Grund af Komplottstiftelse, Undvigelsestrang o. s. v.; de andre vilde uden Ulempe kunne sendes paa almindelige Hospitalsafdelinger. Nu er yderligere 20 % farlige som Følge af andres Paavirkning, ved hele Fængselsaanden.

Særlig Interesse i denne Sammenhæng har Pladsspørgsmaalet. Det er af Betydning, at utilregnelig erklærede og sindssyge Straffanger efter endt Straf strax kan modtages i Hospital. Derfor bør der gives saadanne fortrinsvis Ret til Optagelse. En Del af de Pladser, som paa Grund af den herskende Pladsmangel maa oprettes, bør da være paa nye Afdelinger, ikke for den juridiske Kategori »Kriminalpatienter«, men for den psykiatrisk-administrative Kategori »farlige sindssyge«. For at faa et Overblik over, hvor stort disse sidstes Antal er, har L. stillet Statssindssygeanstaltens Overlæger følgende Spørgsmaal: »Hvilke af de den $\frac{31}{12}$ 07 i Deres Anstalt værende mandlige syge anser De for at være til saadan Skade for Anstalten, eller saa vanskelige at forhindre i at undvige, at deres Overflyttelse til en Specialan-

stalt er fornøden? Det viste sig, at 37 (12,37 %) af Kriminalpatienterne og 81 (2,71 %) af Ikke-Kriminalpatienterne paa Grund af Farlighed (Voldsomhed, Undvigelsestrang, Komplotstiftelse etc.) trængte til speciel Pleje. Af Kriminalpatienterne var 17 (6 %) undvigelseslystne, af Ikke-Kriminalpatienterne 35 (1,17 %). Det ses da, at Noden ikke er afhjulpen ved alene at bygge Specialafdelinger for Kriminalpatienter. Der maa træffes Foranstaltninger til Behandlingen af farlige sindssyge i det Hele. Hertil er mindre Hospitalsafdelinger, der danner et direkte Led i Anstaltens Organisme, bedst egnede. Det er ønskeligt, at hver Anstalt faar sin lille, faste Afdeling.

L. sammenfatter sine Anskuelse saaledes: Den almindelige Sindssygepleje, eventuelt understøttet af Fængselshospital, bør varetage Plejen af alle Kriminalpatienter — efter sædvanlige psykiatriske Principper og paa de almindelige Sindssygeanstalter. At indrette Specialanstalter eller Afdelinger for Kriminalpatienter er unødvendig og for Sygeplejen direkte uheldig; Växiö Hospitals Kriminalafdeling bør derfor ikke bibeholdes som saadan. Bestemmelserne angaaende Kriminalpatienter bør ændres saaledes, at den paagældende Straffanges Ophold i Hospital medregnes i Straffetiden, at utilregnelig erklærede altid skal indlægges i Hospital, og at dette bør ske med Fortrin fremfor andre syge, at de maa kunne udskrives paa Prøve og stilles under Opsigt, at de ikke maa forplejes gratis. Med Hensyn til Fanger, som er sindssyge ved Straffetidens Udløb, bør gælde de samme Bestemmelser som for utilregnelige erklærede. Til Pleje af farlige sindssyge, Kriminalpatienter eller ej, bør Hospitalerne udrustes med smaa »faste« Afdelinger.

Paa Mødet vedtoges følgende Resolution:

1) Saakaldte Kriminalpatienter (d. v. s. sindssyge Undersøgelses- eller Straffanger saavel som saadanne, som paa Grund af Sindssygdom ikke har kunnet drages til Ansvar) bør, naar undtages de Tilfælde, hvor der er Anledning til Pleje i Fængselshospital, overlages af den almindelige Sindssygepleje. For

disse Patienter som saadanne bør der ikke indrettes særskilte Anstalter eller Afdelinger. For Plejen af særlig farlige sindssyge, hvad enten de er anklagede for Forbrydelser eller ej, er Indrettelsen af smaa saakaldte faste Afdelinger ved større Hospitaler ønskelig.

2) Den Tid, en sindssyg Straffange forplejes i en offentlig Anstalt indenfor Fængslet, bør fraregnes Straffetiden.

3) Bestemmelserne i § 30 af Forskrifter ang. sindssyge, om hvad der fordres for utilregnelig erklæredes Indlæggelse i Hospital, bør ophæves.*)

4) Den psykiatriske Forening udtaler sig endvidere for Ønskeligheden af en almindelig Revision af Bestemmelserne vedrørende Behandlingen af Kriminalpatienter, særlig med Hensyn til Samfundets Sikkerhed.

Der findes intet trykt Referat af den Diskussion, som gik forud for den nævnte Resolution, men det er vel ikke sandsynligt, at der her har gjort sig nye Synspunkter gældende, idet de to Indledere i det Hele har været enige, og Resolutionen er i Overensstemmelse med deres Anskuelser. Der er noget højt tiltalende ved vore svenske Kollegers klare og usammensatte Standpunkter lige overfor de sindssyge Forbryderes Behandling, og det er sikkert at vente, at man i Kraft af denne Enighed i Sverrig vil naa til praktiske Resultater paa dette Omraade. Man mindes uvilkaarlig med lidt Skamfuldhed vor hjemlige Diskussion om dette Spørgsmaal paa det 1. danske Kriminalistmøde, hvor vi danske Sindsygelæger var saa inderlig uenige om, hvad der burde gores. Thi der er neppe Tvivl om, at denne Uenighed har været en medvirkende Grund, til at Sagen senere helt er stagneret.

Det synes ikke, at man i Sverrig har taget et Spørgs-

*) § 30 forlanger en ny Lægeattest for, at en paa Grund af Sindsygdum frifunden skal kunne indlægges i en Sindssygeanstalt.

maal under Overvejelse, hvis Betydning fremhævedes stærkt af Indlederen herhjemme, Prof. *Pontoppidan*, nemlig om sindssyge Forbryderes Henviisning til Specialanstalter. Imellem dem, der herhjemme frikendes paa Grund af Utilregnelighed, findes der ikke saa faa Alkoholister, Epileptikere og aandssvage, som man maa regne med, naar man skal overveje de »sindssyge Forbryderes« Behandling. Af disse spiller maaske Alkoholisterne den mindst fremtrædende Rolle, skønt den alkoholistiske Sindssygdom ikke sjelden giver sig Udslag i Forbrydelser, ligesom den akute Alkoholisme — som Regel vel kun, hvis den har Form af patologisk Rus — undtagelsesvis er Frifindelsesgrund. Derfor kan det godt være, at det Rigsdagen forelagte Forslag »Om Drankere m. m.«, hvis det bliver til Lov, kun vil formindske de sindssyge Forbryderes Antal forholdsvis lidt, medens de Alkoholistanstalter, som efter Forslaget skal oprettes, utvivlsomt vil lette Strafanstalterne betydeligt og sikkert ogsaa vil formindske Antallet af de Fanger, som bliver sindssyge i Strafanstalten.

At epileptisk Sindssygdom ikke sjælden er Frifindelsesgrund ved endog meget alvorlige Forbrydelser, er utvivlsomt, ligesom det ogsaa ses, at Sindssygdom opstaar hos Epileptikere i Strafanstalten. Men før Staten tager sig af Epileptikerne i sine egne Anstalter, kan man neppe regne med, at Antallet af de sindssyge Forbrydere, der skal behandles, vil formindskes kendeligt gennem en speciel Epileptikerforsorg. Thi det hører sikkert til Undtagelserne, at de private Epileptikeranstalter tør tage sig af de kriminelle Epileptikere, af hvilke Flertallet erfaringsmæssig hører til de mest farlige Forbrydere, og det er heller ikke sikkert, at det offentlige tør betroe de private Anstalter dem.

Endelig er det vel givet, at en stor Del af de sindssyge Forbrydere i Virkeligheden er aandssvage. Det er imidlertid ikke afgjort, at man uden videre kan henvise disse til Aandssvageanstalterne. For de udtalt aandssvages Vedkommende maa en Indlæggelse vel kunne ske. Men hos de fleste af de Individier, det her drejer sig om, er Aandssvagheden for-

holdsvis lidt udtalt, er egentlig mere et medfødt degenerativt Anlæg, som vanskeliggør Individet en Tilpasning til Samfundsf forholdene, end en fremtrædende Svækkelse af Intelligensen. Netop her ved de forbryderske Individder er Grænsen mellem Aandssvaghed og Sindssygdøm vag og glidende, og man ser jævnlig en Psykose med kriminelle Udslag opstaa paa Basis af Aandssvaghed. Den her i Tidsskriftet for nogle Aar siden omhandlede og omtumlede, for utilregnelig erklærede Forbryder^{*)}) viser tilstrækkelig, hvorledes en saadan for sindssyg erklæret aandssvag kan vække psykiatrisk Usikkerhed. Og uagtet Aandssvage lægerne ellers synes at have Tilbøjelighed til efterhaanden at udvide Begrebet Aandssvaghed meget stærkt, saa at det omfatter alle de psykiske Abnormiteter, der opstaa i den endnu ikke helt udviklede Hjerne, hvorved det vil faa hele den juvenile Demens med, saa er jeg dog ikke helt sikker paa, at Aandssvageanstalterne vil være glade ved at faa alle de kriminelle Individder, der kan gaa ind under denne vide Udstrækning af Begrebet Aandssvaghed med; det vil ialfald ikke være behageligt for den Anstalt, der har faaet den særlige Opgave at tage sig af de antisociale Elementer mellem de aandssvage.

Det er utvivlsomt, at Specialanstalter vil komme til at spille en fremtrædende Rolle ved de kriminelle Undermaalers Behandling; men ligeoverfor de kriminelle sindssyge tør man neppe vente sig for meget af dem. Her som med al Sindssygebehandling og Straffbehandling overhovedet, gælder det om at tilvejebringe en Individualisering, ikke efter Sygdommens eller Forbrydelsens Art, men efter den kriminelle sindssyges Natur: Enhver Sindssygelæge ved, at de saakaldte kriminelle sindssyge ikke lader sig katalogisere, naar der er Tale om deres Behandling, at der mellem de forbryderske sindssyge findes mange, mellem de sindssyge Forbrydere adskillige, som uden Ulemper kan forplejes i en

^{*)} S. Grundtvig: Sindssyge Forbrydere og Kriminalasyler. N. T. f. F. 1902. S. 85.

almindelig Sindssygeanstalt. Dog er det meget tvivlsomt, om man har Lov til at sige, at de forbryderske sindssyge som Regel egner sig til Behandling i en almindelig Sindssygeanstalt, de sindssyge Forbrydere som Regel ikke. Grunden hertil er imidlertid ikke den, at der herhjemme — saaledes som det efter *Schuldheis**) og *Kinbergs****) samstemmende Undersøgelser synes at være Tilfældet i Sverrig — findes en stor Del Straffanger, hvis Sindssygdom er bleven overset ved Domfældelsen. Den er snarere den, at der mellem de for utilregnelig erklærede, som dømmes til at tages i Forvaring, findes mange, som alt tidligere, inden de blev sindssyge, har været i Konflikt med Straffeloven eller dog vist udtalte forbryderske Tendenser og i Virkeligheden er professionelle Lovovertrædere. Det er med andre Ord de medfødt degenerative Individuer med antisociale Tendenser, som bereder Vanskelighederne. Jeg har oftere før, bl. a. for adskillige Aar siden her i Tidsskriftet****) haft Lejlighed til at hævde dette, og eftersom jeg i Aarenes Løb — særlig gennem min Virksomhed som Fængselslæge i København, hvor disse Individuer vel fortrinsvis trives — har lært at se ikke ensidigt psykiatrisk paa Forholdene, er jeg bleven mere og mere overbevist om, at jeg har Ret. Om man strengt videnskabeligt set vil kalde nogle af disse degenerative, antisociale Individuer for aandssvage, om man vil betragte andre som Epileptikere eller regne atter andre til Alkoholisterne, er en Smagssag. Nogle af dem er i Virkeligheden let aandssvage, andre har epileptiske Anfald og atter andre er i Kraft af det medfødt degenerative Anlæg blevne Alkoholister — uden dog at forøge de alkoholiske Forbryderes Antal kendeligt. Thi Aandsvaghed, Epilepsi og Alkoholisme er ofte Udslag af det degenerative Anlæg. Det er selvfølgelig ikke det medfødt degenerative Anlæg som saadant, der indicerer en særlig psyki-

*) Georg Schuldheis: Om sinnessjuka fångar i Sverige under åren 1865—1894. Upsala 1898.

**) Olaf Kinberg: Brottslighet och sinnessjukdom. Stockholm 1908.

****) Om Behandlingen af sindssyge Forbrydere. N. T. f. F. 1894. S. 14.

atrisk Behandling af den sindssyge eller en særegen Forplejning af den sindssyge Forbryder. De allerfleste sindssyge med medfødt degenerativt Anlæg, adskiller sig jo ikke fra andre sindssyge ved særlige Tendenser. Og selv hvor den medfødt degenerative sindssyge har begaaet en Forbrydelse, er der ofte aldeles ingen Vanskelighed ved at forpleje ham i en almindelig Sindssygeanstalt; han er ofte her et omgængeligt og disciplineret Menneske. Nej, Vanskelighederne kommer først, hvor det drejer sig om de medfødt degenerative Individuer, som fødes moralsk stumpe, og som i Kraft af Milieuets — og særlig det tidlige Milieus (Hjemmets) — Paavirkning tidligt bliver antisociale, Individuer, som tilhører den sociale Ende af Degenerationen, hvor konstitutionel og social Lidelse hos Forældrene, ofte forenet med Alkoholisme, har tilvejebragt en skæbnesvanger Arv hos Afkommet.*)

*) Jeg er ingen Tilhænger af *Lombroso*; jeg troer, at han i mangt og meget ser vrangt og ensidigt paa Forholdene. Der findes ingen »fødte» Forbrydere, ingen, der med Naturnødvendighed i Kraft af Anlægget maa blive Forbryder. Men der findes Individuer, som i Kraft af Anlægget langt lettere bliver det end andre. Det er nødvendigt for mig at fremhæve dette, da jeg — iøvrigt fornøjeligt nok — bliver taget til Indtægt baade af *Lombroso* og hans argeste Modstander. *Lombroso* skriver saaledes i sin Oversigt over Kriminal-Antropologi og Psykiatri (Nord und Süd: Literarische Jahresbericht 1907. S. 130): »Kriminal-Antropologiens største Fremskridt i dette Aar betegner dog et Arbejde af Dr. C. Geill, en dansk Fængslslæge i Viborg (Kr.-a. Studier over danske. København 1906—7). Det leverer det mest uomstødelige og fuldkomne Bevis for det forbryderiske Menneskes abnorme Beskaffenhed, og dette Bevis er saa meget mere værdifuldt, som Forfatteren, det være sig nu af Forsigtighed eller af en hos unge Mennesker rosværdig Utilbøjelighed for det nye, erklærer sig for en Modstander af de kriminal-antropologiske Ideer og af mig selv, deres Grundlægger«. Derimod skriver *Näcke* i sin Anmeldelse af *Lombroso's* »Nye Forbryder-Studier«. (H. Grooss' Archiv. Bd. 29. S. 305. 1908): »Alt, hvad der allerede fra mange Sider er modbevist, gentager han med rørende Haardnakkethed, og de sidste 10 Aars betydeligste Værk over Kriminal-Antropologi, Geills, som slaar ham paa næsten alle Punkter af hans specielle Theorier, berører han kun for et enkelt Punkts Vedkommende«.

Det nyeste tyske Arbejde*) om de sindssyge Forbryderes Anbringelse, stemmer i sine Resultater overens hermed. *Stengel* (Bruchsal), som har undersøgt Forholdene i de bayerske Strafanstalter, angiver, at den største Del af de sindssyge Straffanger, der henvises til blivende Forvaring i Sindssygeanstalterne, tilhører Sløvsindsformernes Gruppe og med Hensyn til Forplejning ikke adskiller sig fra ikke-kriminelle sindssyge med den samme Sygdomsform, medens den mindre Del tilhører de degenerative Sindssygdomsformers Gruppe og trænger til den omhyggeligste Forvaring, da de paagældende er tilbøjelige til Undvigelse og farlige, naar de er paa fri Fod. *Hegar* (Wiesbach), der har undersøgt Forholdene for Sindssygeanstaltens Vedkommende, deler de sindssyge, der har forset sig mod Straffeloven, i to Grupper, nemlig et mindre Antal, hos hvilket Kriminalitet og Psykose ikke staar i Forbindelse med hinanden, eller hos hvilket Kriminaliteten er et direkte Udslag af den ofte exogent opstaaede Psykose, og det store Flertal, hos hvilket Kriminaliteten dels beror paa en ved hereditære Faktorer opstaaet Defekt- eller Sygdomstilstand, eller i sine Aarsager endnu ikke bekendt, individuelt psykopatisk Anlæg, dels paa en oftest i Ynglingearene sig udviklende endogen Sygdomsproces, ved hvilken Forbrydelsen er det første og væsentligste patognostiske Kendetegn.

Det er de degenerative Individuer med antisociale Tendenser, hvad enten de inden Sindssygdommens Udbrud er naaede til at blive Vaneforbrydere eller ej, som det er vanskeligt for Sindssygeanstalterne at have. De er, som *Kinberg* siger, oftest relativt klare og derfor ræsonnerende, komplicitstiftende og undvigelseslystne. Vi har alle i vore Anstalter vanskelige, voldsomme og undvigelseslystne Patienter; særlig er Trangen til Frihed i den Grad den menneskelige Natur iboende, at den hos mange giver sig et rent automa-

*) *Stengel und Hegar: Über die Unterbringung geisteskranker Verbrecher, Allg. Zeitschrift für Psychiatrie. Bd. 66. S. 82. 1909.*

tisk Udslag langt hen i Sløvhedstilstanden. Men den rigtige, systematiske Ophidselse af Medpatienter, de gennemtænkte Voldshandlinger, de planlagte, udbrydende Undvigelsesforsøg, kommer saa at sige altid fra disse socialt degenererede Individder, hvad enten de saa høre til de sindssyge Forbryderes, de forbryderske sindssyges eller de farlige, men endnu ikke tiltalte eller straffede, sindssyges Kategori.

Netop fordi de tilhører alle de 3 nævnte Kategorier af sindssyge, er det vanskeligt at angive de særlige Foranstaltninger, man bør træffe til deres Forplejning. Det nemmeste — tilsyneladende ialfald — er Spredningsprincippet. *Aschaffenburg* hævdede, da jeg sidst traf ham i Amsterdam, at der slet ingen særlige Foranstaltninger behøves; det gælder blot om at »fortynde«. »Man tager 9 Paretikere og sætter dem sammen med den sindssyge Forbryder, saa gør denne ingen Fortræd«. Princippet er jo imidlertid ikke nyt; det er det, vi har levet paa herhjemme i mange Aar og følt os meget utilfreds med. Thi selv om man herved kunde udelukke den skadelige Paavirkning af andre, vilde man ikke paa denne Maade kunne sikre sig mod Undvigelse; tværtimod vilde Forbryderen, der — »isoleret« ved de omgivende sløve Patienter — helt henvises til sig selv, uafsladelig spekulere paa at undvige. Og iøvrigt vil det være ganske umuligt at tilvejebringe det til Isolering nødvendige Antal sløve, upaavirkelige Patienter. Og lad det være et nok saa smukt og korrekt psykiatrisk Synspunkt at fastholde, at den sindssyge Forbryder bør betragtes og behandles ganske som enhver anden sindssyg, saa er det dog givet, at Samfundet, som har taget og maattet tage sit Standpunkt overfor et for dets Orden og Sikkerhed farligt Individ, ikke med Ligegyldighed kan se paa, at den, som er dømt til at afsondres fra Samfundet, fordi han har vist sig farligt for det, selv skaffer sig Friheden og tilmed under Vilkaar, som noder ham til at bryde Loven for at skaffe sig det nødvendige til Livets Ophold. Sindssygeanstalter har jo ingen juridisk Forpligtelse — højst en moralsk — til at passe paa de Patienter,

som indlægges i dem, fordi de er blevne sindssyge under Strafafsoningen, eller er domt til at lages i Forvaring. Men jeg tror, at enhver Overlæge ved en Sindssygeanstalt er meget ilde berørt, naar en sindssyg Forbryder undviger, og det er højst uheldig Spild af Tid og Kræfter at skulle koncentrere sit Arbejde paa at forhindre disse Individuers Undvigelse. Vi vil helst have, at vore Patienter har det saa frit og hjemligt som muligt, vil helst have alle Døre aabne, og saa kan vi ikke være Fangevogtere. Vi har adskillige ikke domte, som vi maa holde under Laas og Lukke af Hensyn til deres Sygdom; vi har adskillige domte, som kan gaa frit omkring i Anstalten inde og ude, uden at volde nogensomhelst Ulempe. Men Sindssygeanstalterne bør ikke være Fængsler for disse professionelle Lovovertrædere, og uden Fængselsindretninger kan vi ikke garantere deres Forbliven i Anstalten. Vi maa saa finde os i, at Samfundet paa anden Maade sikrer sig ligeoverfor disse for det farlige Individuer, idet vi dog ogsaa da maa hævde, at der, saa vidt Farlighedshensynet tillader det, gives dem den for deres Sygdom mest hensigtsmæssige Behandling og Forplejning. Og saa bliver det endda et Spørgsmaal, om den sindssyge Forbryder selv ikke har det nok saa godt ved at forplejes paa et Sted, hvor man har saadanne lokale Sikringsmidler, at man kan indrømme ham en vis Grad af Frihed og beskæftige ham paa passende Maade, som at blive laaset inde Dag og Nat i en Sindssygeanstalts Celle — det eneste Sted, hvor man med nogenlunde Tryghed kan vide den sindssyge professionelle Forbryder.

Vil man gaa den modsatte Vej og koncentrere de sindssyge Forbrydere — for saa vidt de tilhører de ovennævnte antisociale Individuers Kategori — er det givet, at en hertil bestemt Institution i et mindre Land ikke kan være et selvstændigt Kriminalasyl. Dertil er de degenerative antisociale sindssyges absolutte Antal for ringe. Thi at internere alle de Individuer, der formelt høre til de sindssyge Forbryderes, de forbryderske sindssyges eller endog de farlige sindssyges Kategori her, vilde være meningsløst.

Der kunde saa være Tale om at knytte en Art Kriminalasyl som et Annex til en Strafanstalt eller en Sindssygeanstalt. For det første Alternativs Vedkommende er der den Ulempe, at man vel i et Straffeanstaltannex kan behandle sindssyge Straffanger, ogsaa efter Straffetidens Udløb, men daarligt forbryderske sindssyge og slet ikke farlige sindssyge. Et Sindssygeanstaltannex vilde vel kunne optage sindssyge af alle 3 Kategorier — efter Formaliteter, der selvfølgelig ogsaa maatte fordres for de farlige sindssyges Vedkommende. Men et saadant Annex maatte omgives med saa strenge Sikkerhedsforanstaltninger, at det vilde vanskeliggøre en rationel Sindssygebehandling, og det vilde virke som en Uhygge for hele Anstalten og skabe Fordom mod denne hos Publikum. Flüggess*) Beretning om Annexet ved Sindssygeanstalten i Düren for de første Aar, da Annexet optog Straffanger, er ved sin Skildring af Ødelæggelser, Undvigelser og Revolter saa uhyggelig, at man maa have Lov til at tvivle paa et Sindssygeanstaltannex's Berettigelse. At der i godt et Par Aar ved en daglig Belægning af 48 fandt 8 Undvigelser Sted, tyder heller ikke paa nogen overvældende Sikkerhed.

At anvende Afdelinger ved Strafanstalt og Sindssygeanstalt (»fast Hus«) i Stedet for Annexer, kan der naturligvis kun være Tale om, naar man anvender begge Dele — saaledes som de svenske Sindssygelæger foreslaar. Medens Overflytningen til Annexer, der danne relativt selvstændige Institutioner, kun kan ske gennem administrative Formaliteter, der uden Nytte besværliggør Forretningsgangen og Lægebehandlingen, danne Afdelingerne et Led i et organisk Hele, saa at Omflytninger saa let som muligt kan ske. Men der skulde saa egentlig være velegnede Sygeafdelinger ved alle Strafanstalter og et »fast Hus« i alle Sindssygeanstalter — hvilket unægtelig vil blive en ret dyr

*) Über das Bewahrungshaus in Düren. Allg. Z. f. Ps. Bd. 61. S. 260. 1904

Foranstaltning. Kun derved kan der imidlertid tilvejebringes en tilstrækkelig Spredning og kun derved kan det opnaaes, at de sindssyge Straffanger tilstrækkelig let kommer under hensigtsmæssig Behandling og farlige sindssyge hurtigt kommer i Forvaring. Det bliver alt den daglige Stuegangs Bestemmelser.

Naar man imidlertid bestemmer Strafanstaltens Sygeafdelinger for de sindssyge Straffanger og faste Afdelinger i Sindssygeanstalterne for de for utilregnelig erklærede og for de farlige sindssyge, saa maa der dog, som alt fremhævet, tages den Reservation, at Sondringen ikke kan være absolut. Der findes sindssyge Straffanger, som uden Vanskeligheder kan have i almindelige Sindssygeanstalter, maaske endog i disses frieste Afdelinger, og som har mere Udsigt til Helbredelse her; de bør selvfølgelig kunne overflyttes til en Sindssygeanstalt. Tilbage paa Strafanstaltens Sygeafdeling vil da blive de Fanger, jeg tidligere har nævnt, de degenerative antisociale sindssyge, som det saa at sige er umuligt at have i Sindssygeanstalter. Men Spørgsmaalet bliver, hvad man skal gøre ved dem, naar Straffeliden er omme, og deres Sygdom ikke er gaaet over i et Stadium, hvor de uden Ulempe kan have i en Sindssygeanstalt; og det Stadium indtræder netop her ofte sent.

Paa den anden Side bliver der Spørgsmaal om, hvad man skal gøre ved de for utilregnelig erklærede saavel som de farlige sindssyge, som tilhører de degenerative antisociales Kategori. Af de første vil det vise sig, at ikke saa faa, af de sidste, at dog nogle maa henregnes hertil. Selv i de »faste« Afdelinger i Sindssygeanstalterne er de vanskelige at have, og til Strafanstaltens Sindssygedepoter kan man ikke henvide dem, særlig da de farlige sindssyge, naar disse Depoter har Form af almindelige Sygeafdelinger.

Og hvorhen skal man sende de for utilregnelig erklærede, med hvilke der skal træffes særlige Foranstaltninger, og som helst skulde anbringes i en Sindssygeanstalt, hvis Sindssygeanstalterne ikke vil eller kan have dem? Det kan

ikke nytte her at fortabe sig helt i theoretisk Skematiseren, naar det viser sig, at Sagen brister i Praxis. Det lyder humanant at hævde det Standpunkt, at de sindssyge Forbrydere bør behandles ganske som andre sindssyge og har Krav paa en hensigtsmæssig Pleje. Men mon nogen troer, at det egentlig er humanant at forpleje en sindssyg Forbryder i en Arrest, der mangler alle Betingelser for en rationel Sindssygepleje? Og det er jo sket ikke blot en, men flere Gange herhjemme, at en sindssyg Forbryder har maattet sidde lange Tider ad Gangen i Arresten, fordi der ikke var Plads i Sindssygeanstalterne. Og da Tilstedeværelsen af Pladser for sindssyge herhjemme i en uoverskuelig Fremtid sikkert vil vedblive at være mindre end Efterspørgslen, vil det vedblive at være vanskeligt at faa de, der i stedse stigende Antal frifindes som utilregnelige — og man kan godt give de svenske Sindssygelæger Ret i, at enhver, der paa Grund af Sindssygdøm erklæres for utilregnelig, ialfald foreløbig bør indlægges i Anstalt — anbragte i vore Sindssygeanstalter. Og, ærlig talt, hvem vil vel fortænke en Anstalts Overlæge i, at han hellere vil optage en »uskyldig« Patient end en antisocial sindssyg. Det vil vise sig ligesaa vanskeligt at faa de antisociale Straffanger efter endt Straf indlagte i en Sindssygeanstalt, og at give dem alle en fortrinsvis Ret til Indlæggelse, saaledes som *Lauritzen* foreslaar det for Straffanger efter endt Straf, synes meget betænkeligt. Der er dog ingen Grund til, at en sindssyg, som har været et hæderligt og loyldigt Menneske, skal savne den fornødne Pleje under sin Sygdom og træde tilbage for et Individ, som aldrig har gjort Samfundet andet end Fortræd.

Det er min Overbevisning, at der vil indtræde store praktiske Vanskeligheder, hvis man som i Sverrig kun vil benytte en Strafanstaltsafdeling og en Sindssygeanstaltsafdeling som Organ for de kriminelle sindssyges Forplejning. I Strafanstalten vil det være vanskeligt at fremskaffe Betingelser for en virkelig hensigtsmæssig Sindssyge-

pleje. I Sindssygeanstalten vil det »faste Hus« sprede Uhygge og Uro. Der vil komme idelige Konflikter mellem Strafanstalter og Sindssygeanstalter angaaende Patienters Overflyttelse, og der vil voldes store Vanskeligheder og Ubehageligheder Landet over for de Myndigheder, der skal have sindssyge, der er frikendte paa Grund af Utilregnelighed, indlagte i Anstalterne.

Man kan naturligvis — saaledes som det er foreslaet i Holland*) — bygge et Annex ved en enkelt Strafanstalt, gøre de andre Strafanstalters Sygeafdelinger egnede til foreløbig Observation og Behandling af syge Straffanger, og saa forresten indrette Sindssygeanstalterne med »faste« Afdelinger. Men indretter man ikke Straffeanstaltannexet til varig Behandling af sindssyge Straffanger efter endt Straffetid, eller bestemmer, at særlig farlige Individider, som er erklærede for utilregnelige paa Grund af Sindssygdom, kan indlægges der, ialfald hvis de har vist sig umulige i Sindssygeanstalten, naas der ikke noget derved, idet Sindssygeanstalterne saa ikke kan komme af med de fortvivlede »faste« Afdelinger og blive fri for at være Fængsler. Men muligvis er Tilknytningen til en Strafanstalt for odios, og det vil maaske være vanskeligt helt at frigøre Annexet for Strafanstalters Indflydelse.

Enhver Foranstaltning, som ikke muliggør, at den almindelige Sindssygepleje fritages for at forpleje sindssyge Straffanger efter endt Straf og farlige forbryderske sindssyge, som tilhører den medfødt degenerative antisociale Kategori, vil i Længden vise sig ufyldstgørende. Der synes da i Virkeligheden ikke at være anden Udvej end at tilvejebringe en lille Afdeling for disse Individider, en Kriminalafdeling om man vil, og knytte den til en Anstalt for forbryderske psykiske Undermaalere — saaledes som jeg ogsaa tidligere*) har foreslaet.

*) N. T. f. F. 1905. S. 164.

**) Kriminal-antropologiske Studier over danske Forbrydere. København 1906. S. 267.

Til denne Afdeling skulde kunne henvises: 1) sindssyge Straffanger før eller efter endt Straffetid, 2) forbryderske sindssyge, hvad enten de er domte til Sikkerhedsforanstaltninger («tages i Forvaring») eller anbragte administrativt som farlige for den offentlige Sikkerhed, naar det har vist sig forbunden med særlige Vanskeligheder at forpleje dem i en almindelig Sindssygeanstalt, og 3) særlig farlige sindssyge, som uden at have været i Konflikt med Straffeloven i en Sindssygeanstalt har gjort sig skyldig i alvorlig Vold mod Person — alt under Forudsætning af, at de tilhører den nævnte Kategori af medfødt degenerative antisociale sindssyge og skønnes at være uhelbredelige. Strafanstaltens Sygeafdelinger skulde da indrettes til Observation og foreløbig Behandling af sindssyge Straffanger, men skulde kun være rent midlertidige Opholdssteder for saadanne, som uden Ulemper kan behandles i en almindelig Sindssygeanstalt. Derimod skulde alle for utilregnelig erklærede sindssyge altid foreløbig anbringes i en almindelig Sindssygeanstalt, hvor man kunde skønne, om de uden Ulempe kunde forplejes under frie Forhold, eller om de burde forplejes i Sindssygeanstalten, eller om de var saa farlige, at de maatte indlægges i Kriminalafdelingen. Kun undtagelsevis burde til Kriminalafdelingen med Ministeriets særlige Billigelse kunne overføres farlige sindssyge, som i Anstalten havde begaaet alvorlige Voldshandlinger, og hvis fortsatte Voldsomhed var at befrygte.

Til hvor stort et Antal Patienter, Kriminalafdelingen maatte indrettes, er ikke let at sige. Jeg antager, at 30 Pladser vil være tilstrækkelig. Det er naturligt, at Afdelingen maa indrettes med meget smaa Underafdelinger og overvejende maa basseres paa — ialfald natlig — Isolation. Vejledende kan her maaske være de Pavilloner for kriminelle sindssyge ved Villejuif, som *Kinberg* omtaler. Det er en Selvfølge, at den Anstalt for psykisk abnorme, hvoraf Kriminalafdelingen skal være et Led, maa være fuldstændig og uafhængigt lægelig ledet, og at den humanest mulige Be-

handling maa finde Sted, saa vidt den kan forenes med Sikkerhedsforanstaltningerne. Det er ogsaa nødvendigt, at Afdelingen omgives med de nødvendige reglementariske Bestemmelser, som navnlig sikrer imod, at nogen Patient udskrives, saa længe der er mindste Mulighed for, at han som Følge af sin Sygdom kan blive farlig.

Saa smukt det end lyder, at den sindssyge Forbryder bør behandles ganske som enhver anden sindssyg, saa er det dog givet, at, hvad enten Forbrydelsen er et Udslag af Sindssygdom, eller Forbrydelse og Sindssygdom er Udslag af det samme medfødte Anlæg, saa har Samfundet her ikke alene en Ret, men ogsaa en Pligt til at sikre sine lovlydige Medlemmer mod Fare. Psykiatrien kan her ikke sige det sidste Ord, saa vist som humane Hensyn fordrer, at der ikke alene tages Hensyn til de uhelbredelig syge, men ogsaa til de sunde. Den antisociale sindssyge maa forplejes paa den humanest mulige Maade, men med Bevarelse af Samfundets Sikkerhed.
